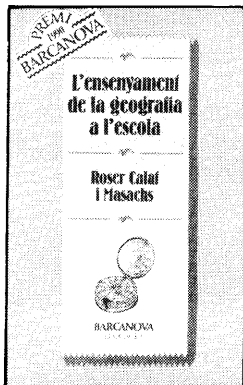

LLIBRES

CALAF i MASACHS R..
L'ensenyament de la geografia a l'escola.
Barcelona: Barcanova, 1991.
VIIIè Premi Barcanova a la Renovació Pedagògica (1990).

No és fàcil fer un comentari resumit del llibre de la Roser. Podem assumir fàcilment la frase: «...un magnífic deversall d'idees i mots...» amb què Joan Vilà Valentí defineix les seves trobades amb l'autora -els que la coneixem sabem què vol dir- per a avaluar-ne el contingut. Però cal fer-ho, i ho realitzarem en les ratlles següents.

En suma, el treball tracta dels diferents aspectes relatius a la geografia dins l'ensenyament primari en el moment actual i en el passat, tot dividit en tres parts. En el primer gran bloc es planteja el sentit de la geografia dins de l'ensenyament obligatori i s'aborda el paper de la història i de la pedagogia, d'una banda, i el de la matèria geogràfica com a saber ideològic, de l'altra; queda patent la possibilitat que ofereix de fer comprendre als alumnes la realitat problemàtica i canviant del món on viuen. Sota la pretensió d'abordar l'ahir aquí, i l'avui arreu de la geografia, el segon bloc tracta dels pilars de la disciplina en el nostre país en el passat, per tal d'extreure'n els aspectes didàctics més interessants i incloure els que tinguin vigència avui dia en un disseny d'educació geogràfica. En aquest sentit, l'autora inclou, al final de la segona part, un quadre on de forma resumida exposa aquests aspectes -epistemològics, metodològics, de recursos- de la nostra tradició geogràfica i també un quadre-resum de disseny de currículum per cicles on els incorpora en l'ensenyament actual. Després de l'ahir aquí, el bloc tercer tracta de l'avui arreu, i aborda els principals conceptes i metodologies de la geografia d'ara i com han d'influir en l'ensenyament de la matèria. Entre els aspectes epistemològics destaca el vessant sistemàtic i nomotètic de la geografia actual, enfront de l'enfoc més historicista i idiogràfic de l'antiga, i la reivindicació del caràcter formatiu de la geografia. Després de passar revista als principals mètodes, l'últim capítol és dedicat a remarcar la importància dels recursos didàctics per excel·lència de la geografia, el mapa i l'excursió -aquell fer geografia amb

els peus, de Pau Vila-. Acaba el llibre amb un epíleg que esmenta de forma succinta els avantatges i desavantatges del nou -però no tant- plantejament de la geografia en l'àmbit de la reforma dels ensenyaments.

Seguint el llibre, podem veure quins han estat els antecedents i la situació actual de les relacions entre geografia i pedagogia, a més de la tendència possible i desitjable en el futur. Malgrat que en ocasions l'excés de sistematització -sens dubte, degut a la necessitat de resumir en punts concrets aspectes o idees molt més àmplies- pot tornar la lectura una mica sincopada, el cert és que és un llibre força interessant per a tots aquells que, bé sigui des de la perspectiva de la geografia o bé des de la didàctica -o des d'ambdues-, es preocupen per una major adequació de les matèries docents a les necessitats reals de l'ensenyament. I per assolir aquesta adequació cal partir d'una de les premisses bàsiques del llibre: l'ensenyament de la geografia ha d'anar adreçat, més que cap a qualsevol altre objectiu, a saber raonar l'espai, a tenir una estructuració de coneixements que permetin pensar espacialment, raonar geogràficament. Roser Calaf ens exposa les línies bàsiques que cal seguir en aquest sentit. L'administració és la que planifica els grans eixos de l'activitat docent, és cert, però al capdevall són els ensenyants els que han d'assumir i procurar assolir aquest objectiu.

Esperem que, des d'Astúries estant, Roser Calaf continuï oferint-nos eines de treball i reflexió com la que constitueix aquest llibre.

Jordi Blay
*Geografia, Història
i Filosofia*